

KÚRIA

Bfv.III.42/2013/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év március hó 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt Sz. Zs. Zs. és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben P. I. II. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.303/2009/77. számú, illetőleg a Békés Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Bf.337/2010/23. számú ítéletét P. I. II. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatja meg, hogy

a II. rendű terhelt vagyon elleni bűncselekményeit:
felbujtóként elkövetett csalás büntettének [Btk. 318. § (1) bek., (5) bek. a) pont],
bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletének [Btk. 318. § (1) bek., (4) bek. a) pont],
bűnsegédként elkövetett csalás vétségének [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek.],
bűnsegédként elkövetett csalás vétsége kísérletének [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek.],
a 29 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként (Btk. 276. §) értékelt cselekményeit 10 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §) minősíti.

A II. rendű terhelttel szemben 8.721.662 (nyolcmillió-hétszázhuszonegyezer-hatszázhatvankettő) forint pénzüsszegre elrendelt vagyonekobzást mellőzi, és a II. rendű terheltet halmazati büntetésül 2 (két) év 4 (négy) hónap börtönbüntetésre, a közügyektől 3 (három) évi eltiltásra ítéli.

Egyebekben a megtámadott határozatot a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 8.420 (nyolcezer-négyszázhusz) forint bünygyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Békéscsabai Városi Bíróság a 2010. július 13-án kihirdetett 6.B.303/2009/77. számú ítéletében a távollevő P. I. II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki

- felbujtóként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont],
- bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének kísérletében [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. c) pont, (5) bek. b) pont],
- bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. c) pont, (4) bek. b) pont],
- bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének kísérletében [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek. c) pont, (4) bek. b) pont],
- 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 274. § (1) bek. c) pont] és
- 13 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §).

Ezért őt főbüntetésül 1 év 10 hónapi börtönre, mellékbüntetésül 3 évi közügyektől eltiltásra és gazdasági társaság vezető tisztségviselésétől 5 évre eltiltotta. 127.500 forint bünygyi költség megfizetésére kötelezte külön, vádlott-társaival az egyetemleges kötelezése 375.545 forint.

Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Békés Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság P. I. II. rendű terhelt vonatkozásában az elsőfokú ítéletet a 2.Bf.337/2010/23. számú, 2011. március 8. napján kelt, és ugyanezen a napon jogerős ítéletében annyiban változtatta meg, hogy a 13 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségét 29 rendbelinek minősítette, a börtönbüntetést 3 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltást 5 évre súlyosította, továbbá 8.721.662 forint vagyonekobzást rendelt el.

A bünygyi költségre vonatkozó elsőfokú rendelkezést hatályon kívül helyezte.

Az ítéleti tényállás II. rendű terheltre vonatkozó, felülvizsgálattal érintett részének lényege a következő:

I.

Az I. rendű terhelt cége hitelek kiközvetítésével foglalkozott, a K. Bank Nyrt. ügynöke, értékesítési partnere volt. Az Nyrt. ingatlanfedezetű személyi hitelt nyújtott ügyfeleinek, de az igénylés elbírálásához munkaviszonyt igazoló okiratot, jövedelemigazolást, esetenként 3 havi bérjegyzéket is csatolni kellett. Az I. rendű terhelt a pozitív elbírálás érdekében P. I. II. rendű terheltet hívta fel arra, hogy a fenti, de a valóságnak nem megfelelő okiratokat 6 ügyfele érdekében kiállítsa. A II. rendű terhelt ennek megfelelően a P. L. Kft., az O. Kft., T. Kft. ügyvezetőjeként a valótlan tartalmú okiratokat kiállította, és azok az I. rendű terhelt által a hiteligénylések benyújtásakor felhasználásra kerültek még 2007 szeptemberében. A bank a hitelkérelmeket elutasította.

III.

P. I. II. rendű terhelt 2007 év elején - pontosan meg nem állapítható időpontban - P. Cs. IV. rendű terheltet rábírta, hogy a saját nevében a C. Bank Zrt. sértettől ingatlanvásárlásra hitelt igényeljen svájci frank alapon 26 millió forint összegben. M. G. V. rendű terheltet pedig e hitelhez kezességre bírta rá. Sem a IV. rendű, sem az V. rendű terheltnak nem állt szándékában a hitel visszafizetése, de lehetőségük sem volt rá. A lakás adásvételi szerződését is ennek megfelelően kötötték meg - 31.200.000 forint vételárra, a vevő a IV. rendű terhelt, de az ingatlanra P. I. II. rendű terheltnak volt szüksége.

A vásárláshoz szükséges hiteligényléshez hitelközvetítőn keresztül valótlan tartalmú hiteligénylő lapot nyújtott be a IV. rendű terhelt a C. bankhoz 2007. június 26-án és P. I. II. rendű terhelt által kiállított valótlan tartalmú munkáltatói igazolást csatolt (P. L. Kft.), továbbá valótlan tartalmú APEH igazolást jövedelemről.

A hiteligényléshez a hitelközvetítőn keresztül a IV. rendű terhelt az V. rendű terheltre, adóstárs - kezesre - valótlan tartalmú kiegészítő igénylőlapot nyújtott be valótlan tartalmú munkáltatói igazolással együtt (D. B. Kft.), és valótlan tartalmú APEH igazolást is.

A hitelszerződést a C. Bank sértett megkötötte a IV. rendű terhelttel 2007. szeptember 4. napján és a 26 millió forint hitelösszeget 2007. szeptember 11-én folyósította.

A 85.050 forint havi törlesztő részlet megfizetése sem az adósnak, sem az adóstársnak nem állt szándékában és P. I. II. rendű terheltnak sem - a terheltek a hitelösszeg megszerzése érdekében a bankot tévedésbe ejtették és kárt okoztak, P. I. II. rendű terhelt,

mint felbujtó.

IV.

P. Cs. IV. rendű terhelt 2007. június 22-én az O. Bank Nyrt.-hez 900.000 forint összegű személyi kölcsön-igénylést nyújtott be valótlan tartalommal, és csatolta mellé a valótlan tartalmú munkáltatói igazolást arról, hogy a P. L. Kft. alkalmazásában áll 108 ezer forintos havi jövedelemmel, valamint az ennek alapján kiállított APEH igazolásokat. Jogtalan haszonszerzés végett ejtette tévedésbe a bankot, ebben P. I. II. rendű terhelt szándékosan segítséget nyújtott. A bank a hitelkérelmet elutasította.

V.

V. K. VI. rendű terhelt 2007. augusztus 4-én a M. Bank Zrt. sértettől 109.900 forint, a B. Bank Nyrt. sértettől 199.997 forint összegű áruvásárlási kölcsönt igényelt valótlan tartalmú hiteligénylő adatlapokkal, melyekhez felhasználta a P. I. II. rendű terhelt által kiállított valótlan tartalmú munkáltatói igazolást a T. Kft.-ben való alkalmazásáról és havi 115.000 forint jövedelemről. A VI. rendű terheltet jogtalan haszonszerzés vezette a pénzintézetek tévedésbe ejtésekor, és a C. Bank sértettnek 109.900 forint kárt okozott, a B. Bank a hiteligénylést elutasította. P. I. II. rendű terhelt mindehhez szándékosan segítséget nyújtott.

Mind az első-, mind a másodfokú bíróság jogi álláspontjában kifejtette, hogy a II. rendű terhelt közreműködésével kiállított hamis magánokiratok felhasználása megtörtént, melynek tudatában követte el a terhelt a cselekményét. A vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában a visszafizetés szándéka és képessége nélkül történt meg a hitelintézetektől a hiteligénylés a IV. rendű, V. rendű és VI. rendű terhelt részéről, melyekhez hamis okiratok szolgáltatásával a II. rendű terhelt szándékosan segítséget nyújtott, az ingatlanvásárláshoz szükséges hitel igénylése körében pedig rábíró magatartást is tanúsított - szintén a visszafizetés szándéka és lehetősége nélkül. A hamis magánokiratok kiállításával pedig közreműködött abban is, hogy valótlan adatok kerüljenek rögzítésre közokiratban (APEH igazolás).

A jogerős ügydöntő határozat a rendszeres haszonszerzésre törekvést is megállapította a II. rendű terhelt terhére.

A másodfokú bíróság az ítéleti tényállást pusztán annyiban egészítette ki, hogy a II. rendű terhelt büntetettségre vonatkozó adatokat pontosította, valamint rögzítette a III. tényállási ponthoz kapcsolódóan azt, hogy a C. Bank a ingatlanra végrehajtást kért - így a büntetőeljárás során polgári jogi igényt nem

terjesztett elő.

A másodfokú bíróság a magánokiratokat érintő rendbeliség-változást azzal indokolta, hogy a valótlan tartalmú magánokiratok száma határozza meg a cselekmény rendbeliségét.

A vagyonekbevitel elrendelése indokaként kifejtette, hogy a C. Bank Zrt. kára nem térült meg, végrehajtási eljárás a IV. rendű és V. rendű terheltekkel szemben folyik (III/1. tényállás), a M. Bank vonatkozásában sincs kármegtérülés, sem polgári jogi igény megfizetésére kötelezés, (V/1. tényállás), ezért a terheltekkel megosztottan jogtalan gazdagodásra tett szert a II. rendű terheltek, ami bűnös vagyongyarapodásként elvonandó.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terheltek terjesztett elő felülvizsgálati indítványt - tartalma szerint a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára alapítottnak megváltoztatás érdekében.

Vitatta bűnösségének megállapítását a tényállás I. pontját érintően arra hivatkozva, hogy tettesként senkit nem vontak felelősségre, magatartása így bűnsegédinek nem értékelhető. A tényállás III. pontja tekintetében hivatkozott arra, hogy a C. Bank Zrt.-től felvett hitel biztosítéka maga az ingatlan volt, ezért a visszafizetés szándékának hiánya a hitel felvételekor nem állapítható meg.

Kifogásolta részesi felelőssége okán a kiszabott büntetés mértékét.

Sérelmezte az elrendelt vagyonekbevitelt, mert az ingatlan végrehajtás alatt áll, és éppen emiatt a hitelt felvevő tettestárs vonatkozásában vagyonekbevitel elrendelésére nem került sor.

A Legfőbb Ügyészség a BF.136/2013. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta a bűnösség megállapítását vitató részében, míg a jogi minősítéssel és a vagyonekbevitellel kapcsolatban alaposnak tartotta és a megtámadott határozat megváltoztatását indítványozta.

Kifejtette, hogy a tényállás III. pontja rögzíti az elkövetői magatartást, a visszafizetés szándéka nélküli csalárd hitelfelvételt, így az a tény, hogy maga a hitelből vásárolt ingatlan a hitel fedezete volt, a bűnösség megállapítását nem érinti.

Álláspontja szerint a tényállás I. pontjában írt elkövetési magatartás az I. rendű terheltek tettesi magatartásának megállapítását alapozza meg, mert a valótlan tartalmú magánokiratok felhasználója az I. rendű terheltek volt, ehhez nyújtott szándékosan

segítséget a II. rendű terhelt. Az I. rendű terhelt cselekményének téves minősítése a II. rendű terhelt elkövetői magatartása megállapítását azonban nem érinti. A magánokirat-hamisítások rendbelisége tekintetében kifejtette, hogy az azonos sértett megtévesztésére ugyanazon célból felhasznált több hamis magánokirat a folytatólagosság egységébe tartozik.

A vagyon elleni bűncselekmények körében az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapítását tévesnek tartotta, miután a tettesek terhére az üzletszerű elkövetés nem nyert megállapítást, ezért a részesi magatartás járulékos jellegéből következően ez a II. rendű terhelt terhére sem állapítható meg.

A felülvizsgálati indítvány vagyonelkobzást vitató részével egyetértett annyiban, hogy a tényállás a vagyonelkobzást megalapozó adatokat nem tartalmaz, így ennek elvonására sem kerülhet sor.

Indítványozta a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapításának mellőzését, így enyhébb minősítés megállapítását, továbbá a tényállás I. pontját érintően 24 rendbeli helyett 6 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének megállapítását. Indítványt tett a vagyonelkobzás mellőzésére is.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő és a II. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványt fenntartotta. A védő elsődlegesen a bűnösség törvénysértő megállapítására hivatkozva felmentésre tett indítványt. Másodlagosan a vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában a terhelt felmentését indítványozta és a fennmaradó bűncselekmények büntetési tételére és a részesi magatartásra figyelemmel lényegesen enyhébb büntetés kiszabását és a vagyonelkobzás mellőzését. Harmadlagos indítványában a legfőbb ügyészi indítványnak megfelelő határozat hozatalát kérte.

A Legfőbb Ügyészség képviselője írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel és indítványozta a megtámadott határozatok megváltoztatását olyképpen, hogy a vagyon elleni bűncselekmények esetén az üzletszerűség, mint minősítő körülmény mellőzése mellett enyhébb minősítés megállapítását, az I. tényállási pontban írt magánokirat-hamisítások rendbeliségét 6 rendbeli folytatólagosan elkövetettnek minősítését indítványozta. Felszólalásában is indítványt tett enyhébb büntetés kiszabására és a vagyonelkobzás mellőzésére.

A felülvizsgálati indítvány a bűnösség megállapítását támadó részében alaptalan, a minősítést és a büntetés kiszabását támadó részében alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható [Be. 419. § (1) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jogi szabály megsértése miatt került sor.

Az eljáró bíróság azonban nem sértett törvényt, amikor a II. rendű terhelt bűnösségét a tényállás I. pontjában írt magatartások kapcsán bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, a tényállás III. pontjában írt magatartás kapcsán felbujtóként elkövetett csalás büntetében megállapította.

A Btk. 276. §-a rögzíti, hogy aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ, magánokirat-hamisítást követ el.

A Btk. 21. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújtó személy a bűnsegéd.

Az irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy az I. rendű terhelt, mint hitelközvetítő, a K. Bank Nyrt. sértett értékesítési partnere annak érdekében, hogy a munkaviszonnyal és jövedelemmel nem rendelkező ügyfeleinek a bank kedvezően bírálja el a hitelkérelmét, valótlan tartalmú munkaviszonyt igazoló okiratot, munkáltatói jövedelemigazolást és bérjegyzéket nyújtott be a sértett bankhoz, mely okiratokat az I. rendű terhelt felhívására a II. rendű terhelt állította ki.

Az irányadó tényállás tehát a jog létezésének bizonyítására a hamis okiratok felhasználását, mint elkövetői magatartást megállapítja

(tettesi magatartás) - ehhez a II. rendű terhelt segítségnyújtását úgyszintén.

Az a körülmény, hogy az ügydöntő határozatot hozó bíróságok az I. rendű terhelt elkövetői minőségét a tényállástól eltérően felbujtói magatartásnak értékelték, nem bír jelentőséggel a II. rendű terhelt bűnösségének megítélése vonatkozásában, miután a Kúria a már hivatkozottak szerint az irányadó tényállás alapján vizsgálja felül a jogerős határozatot.

A Btk. 318. § (1) bekezdése alapján csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

A Btk. 21. § (1) bekezdése értelmében felbujtó az, aki mást bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír.

Az irányadó tényállás III. pontja egyértelműen tartalmazza, hogy a II. rendű terhelt felhívására a IV. rendű terhelt a saját nevében, de a II. rendű terhelt részére a C. Bank Zrt. sértettől valótlán tartalmú magánokiratok benyújtásával ingatlan vásárlásához hitelt igényelt. Az V. rendű terhelt szintén a II. rendű terhelt felhívására ebben kezesként működött közre. A 26 millió forintos hitelt a megtévesztett bank a megvásárolt ingatlan fedezete mellett nyújtotta. A terheltek egyikének sem volt szándéka, sem anyagi lehetősége arra, hogy a hitelt törlessze, a hitelt visszafizesse.

Az irányadó tényállásban rögzített terhelti magatartás a csalás törvényi tényállási elemeinek megfelel (valótlán tartalmú okiratok felhasználásával hitel igénylése a visszafizetés szándéka és lehetősége nélkül, hiteltörlesztés nélkül), ezért az ítéleti tényállásból a bűnösségre vont következtetés törvényes. A II. rendű terhelt terhelt-társait rábíró magatartása pedig kétségtelenül megfelel a Btk.-ban meghatározott felbujtói elkövetésnek.

Megjegyzi a Kúria, hogy közömbös körülmény a törvényi tényállási elemek megállapítása mellett a felülvizsgálati indítvány alapját képező azon hivatkozás (melyet az irányadó tényállás is rögzít), hogy a hitel fedezete maga az ingatlan, melyre a sértett végrehajtási joga bejegyzésre került (3/2009. Büntető Jogegységi határozat).

Az indítvány tartalma szerint sérelmezte a vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában az üzletszerű elkövetés, mint minősítő körülmény megállapítását, a kiszabott büntetés mértékét és a vagyoneლkobzást.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a

büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Következésképpen az esetleges hibás minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képez felülvizsgálati okot, ha a helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés, illetőleg a büntetés végrehajtásának felfüggesztése) törvénysértő.

Másfelől viszont helyes minősítés esetén is felülvizsgálatnak van helye, ha a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés, illetőleg a büntetés végrehajtásának felfüggesztése) önmagában a büntető anyagi jog (más) szabályát sérti.

Ha azonban a minősítés törvényes és az annak alapján kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak (illetve a büntetés végrehajtásának felfüggesztése sem ütközik a Btk. 90. §-ába), akkor - a Btk. 416. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti okból - nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.

Jelen esetben törvénysértő minősítés vezetett törvénysértő büntetés kiszabásához, illetve az alkalmazott intézkedés önmagában is büntető anyagi jogi szabályt sért.

Az eljáró bíróságok törvénysértően minősítették a II. rendű terhelt csalási cselekményeit üzletszerűen elkövetettnek, azaz a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bek. b) pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett csalás büntettének, a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bek. b) pontja szerint minősülő bűnszervezetként elkövetett csalás büntette kísérletének, a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bek. b) pontja szerint minősülő csalás büntettének, valamint a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bek. b) pontja szerint minősülő csalás büntette kísérletének.

A II. rendű terhelt a IV. rendű, V. rendű és VI. rendű terhelt cselekményéhez részesként kapcsolódott.

A jogerős ügydöntő határozat a fenti terheltek tettesként elkövetett csalási cselekményeit nem minősítette üzletszerűen elkövetettnek.

A 3/2011. (X. 14.) Büntető Jogegységi határozat kifejti, hogy a részesi cselekmények minősítése és rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik. A határozat konkrétan az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapíthatóságához rögzítette, ha rendszeres haszonszerzésre törekedve a felbujtó több tettet bír rá

ugyanolyan vagy hasonló egy-egy olyan bűncselekmény elkövetésére, amelynek az üzletszerű elkövetés a minősítő körülménye, az üzletszerű cselekményért felelősséggel csak akkor tartozik, ha az üzletszerűség a tettesi bűncselekmény tekintetében is megállapítható. A bűnsegédi magatartás megítélésére is ugyanez irányadó.

A fenti jogelv indoka az, hogy a részes nem a Btk. Különös Részi tényállását valósítja meg cselekményével, hanem arra felhív, vagy ahhoz segítséget nyújt.

A részes cselekményének terjedelmét tehát mindig a tettesi cselekmény határozza meg, annak büntethetősége és minősítése határolja be. Kivételképpen a tettesi bűncselekménynél enyhébb lehet, de súlyosabb megítélésű nem.

Rendszeres haszonszerzésre törekvés - megállapítása esetén - a részesnél, amennyiben a tettest üzletszerű elkövetésért nem vonták felelősségre, csupán a büntetéskiszabási körülmények között nyerhet értékelést.

Következésképpen a II. rendű terhelt tényállásban meghatározott cselekményeinek helyes minősítése a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a Btk. 21. § (1) bek. alapján felbujtóként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette (III. tényállás), a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő nagyobb kárt okozó csalás büntette, melyet a Btk. 21. § (2) bek. alapján bűnsegédként követett el (IV. tényállás), a Btk. 318. § (1) bekezdésbe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő bűnsegédként elkövetett csalás vétsége (V/1. tényállás) és a Btk. 318. § (1) bekezdésbe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csalás vétségének kísérlete a Btk. 16. §-ára figyelemmel (V/2. tényállás).

A jogerős ügydöntő határozat törvényesen minősítette a III. tényállási pontban meghatározott cselekményeit közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 274. § (1) bek. c) pontja], miután szándékosan segítséget nyújtott ahhoz, hogy az adóhatóság valótlan adatokat foglaljon közokiratba. Nem tévedett akkor sem, amikor az ehhez felhasznált valótlan tartalmú magánokiratok benyújtását önálló cselekményként nem értékelte (5/2000. Büntető Jogegységi határozat).

Tévedett viszont akkor, amikor a II. rendű terhelt magánokirat-hamisítási cselekményeit 29 rendbelinek minősítette.

Az I. tényállási pontban leírt magatartásával az I. rendű terhelt cselekményéhez nyújtott segítséget a II. rendű terhelt, amikor

valótlan tartalmú munkaviszony igazolást, jövedelemigazolást és bérjegyzéket állított ki, amelyek hat különböző hitelkérelemhez nyertek becsatolást.

A valótlan tartalmú magánokiratok ugyanabból a célból, azonos sértett megtévesztésére, több hitelkérelemhez kötődően kerültek felhasználásra. A cselekmény rendbelisége a jogviszonyok számához igazodik, ugyanígy a II. rendű terhelt bűnsegédi magatartása is, ezért e cselekmények nem 24, hanem 6 rendbelinek minősülnek.

Nem értett egyet a Kúria az ügyészi indítványban megjelöltek szerint e cselekmények folytatólagos minősítésével, mert a terhelt cselekménye a Btk.-ban írt folytatólagos elkövetésnek nem felel meg, mivel egy jogviszonyhoz azonos alkalommal kerültek felhasználásra a valótlan tartalmú okiratok, a törvényi tényállás a felhasználást rendeli büntetni, így a terhelt cselekménye a természetes egység jegyeit mutatja.

A III. tényállási pontban leírt, a II. rendű terhelt által kiállított és az adósi, illetve a kezesi jogviszony körében felhasználásra került valótlan tartalmú munkáltatói igazolás 2 rendbeli cselekményt valósított meg, míg az V. tényállási pontban írt, a II. rendű terhelten megállapított magánokirat-hamisítási cselekményei szintén 2 rendbelit.

Mindebből következik, hogy a II. rendű terhelt bűnösségének megállapítása törvényes volt, míg a felrótt cselekmények minősítése a fentiek szerint törvényt sértő.

A csalási bűncselekmények törvényt sértő minősítésére figyelemmel a jogerős határozatban meghatározott, a halmazati szabályokra figyelemmel 2 évtől 12 évig terjedő büntetési tételkeret a már hivatkozottak szerint törvényt sértő ítéleti megállapítás. A törvényes minősítéshez tartozó - a súlyosabban minősülő cselekmény büntetési tételét figyelembe véve, mely 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés büntetés kiszabását teszi lehetővé - halmazati büntetéskiszabás [Btk. 85. § (1)-(3) bekezdése] 1 évtől 7 és fél évig terjedő szabadságvesztés.

Felülvizsgálati eljárásban törvényt sértő minősítés megállapításakor a büntetés akkor is lehet törvényt sértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei közt került kiszabásra (jelen esetben 3 év 6 hónap börtön). Ha tehát a minősítés törvényt sértő, mindig vizsgálni kell, hogy a helyes minősítéshez képest törvényes-e a kiszabott büntetés, nem elégséges csak a törvényi tételkereten belül maradás megállapítása (BH 2011/97. I.).

A Kúria az eljárt bíróságok által feltárt bűnösségi körülményeken

túl a cselekmények elkövetése óta eltelt jelentős időmúlást értékelte még enyhítőként, és az így kiegészített bűnösségi körülményekre figyelemmel találta törvénysértőnek a kiszabott büntetést az elkövetéskor hatályos büntetéskiszabási elvekre figyelemmel.

A felülvizsgálati indítvány a vagyonekbevétele alkalmazását is sérelmezte.

A Btk. 77/B. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona, melyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett, vagyonekbevétele kell elrendelni. A jogerős ügydöntő határozat a vagyonekbevétele indokolása körében kifejtette, hogy a III/1. és az V/1. tényállási pontokban rögzített cselekmények elkövetése jogkövetkezménye a 8.721.662 forint vagyonekbevétele, mert megítélése szerint a II. rendű terhelt ezen összeggel gazdagodott jogtalanul.

Ez azonban az irányadó tényállással ellentétes megállapítás, mert az irányadó tényállás nem rögzíti ezt tényként.

A III/1. tényállási pont tartalmazza, hogy a csalárd módon megszerzett hitelből megvásárolt ingatlan tulajdonosa a IV. rendű terhelt, az V/1. tényállási pontban meghatározott cselekmény esetén a jogtalan előny megszerzője a VI. rendű terhelt volt.

A vagyonekbevétele törvényi feltétele tehát nem áll fenn a II. rendű terhelt vonatkozásában.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, aminek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak a II. rendű terhelt terhére megállapított vagyon elleni cselekmények minősítése, és a büntetéskiszabást és az intézkedés alkalmazását sérelmező részében helyt adott, és a megtámadott határozatot a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel, a Be. 427. § (1) bekezdésének b) pontja alapján megváltoztatta, és a II. rendű terhelt vagyon elleni bűncselekményeit felbujtóként elkövetett csalás büntetettének [Btk. 318. § (1) bek., (5) bek. a) pont], bűnsegédként elkövetett csalás büntetett kísérletének [Btk. 318. § (1) bek., (4) bek. a) pont], bűnsegédként elkövetett csalás vétségének [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek.] és bűnsegédként elkövetett csalás vétsége kísérletének [Btk. 318. § (1) bek., (2) bek.] minősítette.

A 29 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként minősített cselekményét 10 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk. 276. §) minősítette.

A II. rendű terhelttel szemben a 8.721.662 forint pénzösszegre elrendelt vagyonek Kobzást mellőzte.

A II. rendű terheltet a Btk. 85. § (1), (2) és (3) bekezdésére figyelemmel a Btk. 37. §-ában meghatározott büntetési célok és a Btk. 83. §-ában írt bünteteskiszabási elvek figyelembevételével 2 év 4 hónap börtönbüntetésre ítélte a Btk. 43. § a) pontja alapján. A közügyek gyakorlásától 3 évre tiltotta el a Btk. 53-55. §-ai alapján.

Egyebekben a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A bűnügyi költség viseléséről a Be. 429. § (1) bekezdésének záró fordulata alapján rendelkezett.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. március 26.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Németh Mária s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

írnok
BÉ